

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва
Кафедра дошкільної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Сучасні технології викладання
"Громадянської та історичної освітньої галузі"**

Освітня програма «Дошкільна та початкова освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.
2. Анотація до курсу.
3. Мета та цілі курсу.
4. Організація навчання курсу.
5. Система оцінювання курсу.
6. Політика курсу.
7. Програмні компетентності.
8. Програмові результати навчання.
9. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасні технології викладання «Громадянської та історичної освітньої галузі»
Викладач(-і)	Степанова Наталія Михайлівна
Контактний телефон викладача	+38 (098) 295 48 49
E-mail викладача	stepanova76@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота, підсумковий контроль (тести), іспит
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://doshkilly.at.ua/
Консультації	Консультації проводяться щопонеділка з 12.00 до 13.00 в ауд. 259. Онлайн консультації можуть бути організовані за бажанням студентів з використанням Viber +38 (098) 295 48 49)
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Сучасні технології викладання «Громадянської та історичної освітньої галузі» є комплексною освітньою програмою, яка розроблена на виконання концепції розвитку громадянської освіти в Україні й спрямована на реалізацію загальної мети середньої освіти, яку ставить перед собою нова українська школа.</p> <p>Здобувачі освіти мають розумітися в розвитку та соціалізації особистості, формуванні її національної самосвідомості, громадянської позиції, загальної культури, світоглядних орієнтирів, критичного мислення, творчих здібностей, дослідницьких та аналітичних навичок. Також вони мають усвідомлювати, що результатом навчання за курсом «Сучасні технології викладання «Громадянської та історичної освітньої галузі» має стати усвідомлення себе громадянами України, здатність проявляти громадянську активність, жити і цивілізовано взаємодіяти в суспільстві, прагнення до вдосконалення і</p>	

навчання впродовж життя, готовність до свідомого життєвого вибору та самореалізації.

3. Мета та цілі курсу

Метою вивчення курсу є розвиток демократичних цінностей, поведінкових настанов, практичних навичок, знань, оволодіння якими дає змогу кожній особистості дієво прилучатися до демократії, уналежнює компоненти, задекларовані Рамкою компетентностей для культури демократії Ради Європи як-от: цінності, поведінкові установки, практичні навички, знання та їх критичне осмислення.

Цілі курсу передбачають оволодіння здобувачами вищої освіти методологією, теоретичними й практичними знаннями щодо розвитку громадянських компетентностей, формування вільної особистості, яка визнає загальнолюдські та національні цінності й керується морально-етичними критеріями та почуттям відповідальності у власній поведінці. Формування активної громадянської позиції, здатність відповідально реалізовувати свої права та обов'язки в конкретній ситуації, налагоджувати соціальне партнерство в розв'язанні суспільних проблем.

4. Організація навчання курсу.

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
семінарські заняття / практичні	16
самостійна робота	60

Загальна кількість годин – 90

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / Вибірковий	
третій	Дошкільна освіта	2		Цикл професійної підготовки Обов'язкові дисципліни	
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Демократична держава. Громадянське суспільство <i>Тема 1. Людина і держава.</i> Взаємовідносини людина – держава. Права та відповідальність людини й громадянина. Відповідальність держави за дотримання й захист прав і свобод людини. Обов'язки громадянина та обов'язки держави. <i>Тема 2. Людська гідність і права.</i> Поняття людської гідності. Людська гідність – основа	Лекція, семінарське заняття	1; 8; 11; 15; 18; 19; 20; 23	Опрацювати конспект	0,05	До наступ. занят. за розкладом

<p>природного права. Рівноправність. Охорона й захист людської гідності. Гуманізм як цілісна системи поглядів на людину.</p>	<p>заняття</p>	<p>17; 18; 22</p>	<p>конспект, робота із документом</p>		<p>До наступ. занят. за розкладом</p>
<p>Модуль 2 Особистість та її ідентичність <i>Тема 3. Самоідентифікація особистості.</i> Індивід. Особа. Особистість. Персона. Громадянин. Ідентичність. Моя ідентичність. Складники ідентичності. Формування самоідентичності. Особиста гідність і совість. Креативність.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1; 2; 6; 8; 10; 15; 17; 18; 22</p>	<p>Опрацювати конспект, скласти схему</p>	<p>0,10</p>	<p>До наступ. занят. за розкладом</p>
<p><i>Тема 4. Соціалізація особистості.</i> Поняття соціалізації. Етапи соціалізації. Однолітки. Поняття субкультури. Дитячі субкультури.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1; 3; 4; 6; 9; 17; 21; 22</p>	<p>Опрацювати конспект</p>	<p>0,10</p>	<p>До наступ. занят. за розкладом</p>
<p><i>Тема 5. Соціокультурна багатоманітність.</i> Поняття соціуму. Соціальна структура. Соціальна згуртованість. Соціальні цінності. Гендерна, етнічна, конфесійна різноманітність. Рівність.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>8; 11; 12; 14; 21; 23</p>	<p>Опрацювати конспект</p>	<p>0,05</p>	<p>До наступ. занят. за розкладом</p>
<p>Модуль 3 Методика навчання громадянської освіти <i>Тема 6. Методи і технології навчання громадянської та історичної освіти.</i> Громадянознавчі поняття: структура і способи визначення. Методи розвитку навчальних компетентностей нижчого рівня. Технології розвитку навчальних компетентностей вищого рівня. Хмарні технології в навчанні громадянської освіти. Метод проектів.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>3; 4; 6; 8; 12; 15; 20; 22</p>	<p>Опрацювати конспект, підготуватися до тесту</p>	<p>0,05</p>	<p>До наступ. занят. за розкладом</p>
<p><i>Тема 7. Навчальні ресурси із</i></p>	<p>семінарське заняття</p>	<p>8; 12; 15; 20; 22; 24; 25</p>	<p>Опрацювати конспект, підготуватися</p>	<p>0,10</p>	<p>До наступ. занят. за розкладом</p>

<p><i>громадянської та історичної освіти та особливості їх застосування.</i></p> <p>Класифікація засобів навчання та їх використання у навчальному процесі. Міжпредметні зв'язки у навчанні громадянської освіти.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>3; 4; 6; 8; 12; 15; 17; 20; 22; 23</p>	<p>до тесту</p>		
---	--	---	-----------------	--	--

5. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>На практичних заняттях (сумарно) здобувач освіти може максимально набрати 50 балів, включаючи результати самостійної роботи. За підсумкову роботу у формі тестів – максимально 10 балів. За іспит – максимально 40 балів. Таким чином, підсумкова оцінка – максимум 100 балів.</p>
<p>Вимоги до письмової (контрольної чи екзаменаційної) роботи</p>	<p>Підсумкова робота, яка проводиться у письмовій формі, повинна містити конкретні й чіткі відповіді на поставлені питання. Тестові завдання передбачають вибір правильного варіанту відповіді.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Максимальна оцінка – 50 балів</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання 50 % завдань</p>

6. Політика курсу

1. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних і групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачу освіти як індивідуально, так і для всієї групи в цілому. Неприпустимими є плагіат та списування.
 2. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачу освіти після представлення (у т.ч. публічного) результатів виконання роботи. Результати самостійної роботи здобувачів освіти перевіряються викладачем після проведення всіх занять тематичного модуля. Виконання здобувачем освіти індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.
 3. Присутність здобувачів освіти на практичних заняттях, підсумковому контролі (тестуванні) та іспиті є обов'язковою. Лекційні курси, а також додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційної освіти (за поданим вище посиланням). Якщо здобувач освіти пропустив практичне заняття, необхідно виконати всі практичні завдання, які були предметом оцінювання.
 4. Якщо здобувач освіти не отримав сумативну оцінку за результатами виконання практичних завдань (на практичних заняттях), а також не виконав завдань самостійної роботи, то він не допускається до здачі іспиту.
 5. Контактні дані для онлайн допомоги та консультування: stepanova76@ukr.net
- Викладач: доцент Степанова Н. М.

7. Програмні компетентності

- КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
 КЗ-2. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
 КЗ-3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 КЗ-5. Здатність працювати в команді.
 КЗ-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 КС-4. Здатність організувати освітній процес у дошкільних навчальних закладах з використанням сучасних, науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних засобів, методів, прийомів, технологій.
 КС-6. Здатність до співпраці з різними категоріями фахівців.
 КС-15. Здатність до професійного самовдосконалення.

8. Програмові результати навчання

<i>Програмові результати навчання</i>	<i>Методи навчання</i>	<i>Форми оцінювання</i>
ПРН 1.3. Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби дошкільної та початкової освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; види і зміст контролю за його перебігом	<ul style="list-style-type: none"> • словесний метод (розповідь) • наочний метод (ілюстрування) 	індивідуальна форма (індивідуальне опитування)
ПРН 1.4. Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в дошкільному навчальному закладі за напрямками, обумовленими посадовими обов'язками вихователя.	<ul style="list-style-type: none"> • робота з навчально-методичною літературою (конспектування) • наочний метод (ілюстрування) 	індивідуальна форма (усна співбесіда) практичний метод (складання схем, таблиць) тест
ПРН 1.15. Знати про сучасні тенденції, закономірності розвитку технологій, методик педагогічних дисциплін; сучасні наукові, методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси, предмети; методики підготовки та проведення навчального процесу у вищій школі та в ЗДО; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в навчальний процес.	<ul style="list-style-type: none"> • робота з навчально-методичною літературою (конспектування) • наочний метод (ілюстрування) 	індивідуальна форма (студентські презентації)
ПРН 1.17. Знати зміст нормативних документів щодо визначення порядку здійснення інноваційної освітньої діяльності, створення експериментальних навчальних закладів та майданчиків. Називати ознаки передового педагогічного досвіду, етапи і процедуру його вивчення, узагальнення і поширення.	<ul style="list-style-type: none"> • словесний метод (розповідь, пояснення) • робота в малих групах • дискусійні методи (суперечки, зіткнення позицій) 	індивідуальна форма (усна співбесіда) практичний метод (складання схем, таблиць) тест
ПРН 2.8. Уміти грамотно розробляти матеріали різних режимних моментів,	словесний метод (розповідь, пояснення)	індивідуальна форма (усне

виховних заходів, навчальних занять та їх застосовувати при навчальній, виховній, викладацькій роботі відповідно до вимог дошкільної освіти, вищої школи.		опитування) написання есе
---	--	------------------------------

9. Рекомендована література.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96> -вр. дата звернення: 26.08.2020).
2. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-na-sajt-ostatochnij.pdf> (дата звернення: 26.08.2020).
3. ЗУ «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-УП. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 26.08.2020).
4. ЗУ «Про дошкільну освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 26.08.2020).
5. ЗУ «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-УШ. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 31.08.2020).
6. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 26.08.2020).
7. Про затвердження стандарту початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 26.08.2020).

Основна:

8. 3-D Демократії: думаємо, дбаємо, діємо. Курс громадянської освіти URL: https://citizen.in.ua/page-community-lang_name (дата звернення: 24.07.2019).
9. Власенко В. Основні пріоритети реформування громадянської освіти в Україні. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. Випуск 1 (92). С. 70-74.
10. Громадянська освіта: теорія і методика навчання. Київ, Видавництво ЕТНА-1, 2008. 174 с.
11. Концепція громадянської освіти в Україні URL: <http://osvita.khpg.org/index.php?id=976003974>. (дата звернення: 19.07.2019).
12. Комплект плакатів Громадянська освіта Інтегрований курс 10 клас (укр). Київ, ВГ «Основа», 2019. 8 с.
13. M18: ми можемо більше! URL: <https://www.m18.org.ua/> (дата звернення: 24.07.2019).
14. Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя / За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. Київ : ЦВП, АУП, 2016. 243 с.
15. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини. Рекомендація CM/Res (2010)7, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи 11 травня 2010 р., та пояснювальний меморандум. Видавництво Ради Європи: F-67075 Strasbourg Cedex. 35 с.
16. Чернявський С. Як створити сучасну шкільну газету: Навчальний модуль. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. 75 с.

Додаткові джерела:

17. www.gurt.org.ua – інформація від Центру розвитку громадських організацій «Гурт» (матеріали подані українською та англійською мовами).
18. <https://www.living-democracy.com.ua/> – відкритий освітній портал для всіх охочих більше дізнатися про демократії, громадянську освіту і цінності «Живемо в демократії».

19. <http://lt.multycourse.com.ua/ua/> – відкритий освітній портал, який модерується дитячим фондом «Здоров'я через освіту» Вчимося жити разом.
20. www.khpg.org/osvita.html – громадянська освіта на сайті Харківської правозахисної групи.
21. www.rada.kiev.ua – сторінка Верховної Ради України, яка містить законодавство України та дає змогу здійснювати швидкий пошук необхідних документів (інформацію подано переважно українською мовою).
22. www.civnet.org – досить повний ресурс навчальних матеріалів з громадянської освіти, опублікованих CIVITAS International, міжнародною НУО, мета якої – сприяння громадянській освіті та розвитку громадянського суспільства. Описує нові розробки з громадянської освіти, пропонує дискусійний форум, а також бібліотеку навчальних матеріалів з громадянської освіти та навчальні курси.
23. www.education.unesco.org/education/ecp/index.html – сайти ЮНЕСКО пропонують навчальні посібники для освіти з прав людини, широкий спектр матеріалів з громадянської освіти – від підручників, навчальних курсів до спеціальних досліджень, корисні директорії, та «путівник з толерантності». Освітяни також можуть скористатися потужною мультимедійною бібліотекою ЮНЕСКО.
24. www.civiced.org.ua – веб-сайт проекту «Громадянська освіта – Україна».
25. www.citizen.org.ua – веб-сайт «Молодь діє» Молодіжний інформаційний портал громадянської освіти.
26. www.democracy.kiev.ua – сайт канадо-українського проекту «Розбудова демократії».

Доцент кафедри дошкільної освіти,
кандидат філософських наук, доцент

Н. М. Степанова